

Handläggare
Mats Sylwan
Telefon: 08 508 31 928**Till**
Kulturnämnden
2015-04-07
Nr 11

Översyn av kulturstödssystemet

Förslag till beslut

Kulturnämnden godkänner översynen med förslag till åtgärder.

Sammanfattning

I Stockholms stads budget 2015 fick kulturnämnden i uppdrag att göra en översyn av det kulturstödssystem som infördes 2012/2013. I den här framlagda översynen redovisar kulturförvaltningen målen för och resultaten av det nya stödssystemet. Underlaget utgörs främst av en utvärdering av undersökningsföretaget Sweco. I sin analys av utvärderingen bedömer kulturförvaltningen att resultatet av stödgivningen i det nya systemet på flertalet punkter motsvarat målen för stödordningarna genom att det:

- Ger hög måluppfyllelse.
- Fungerar väl i det moderna kulturlivet och möter både kulturlivets och publikens mångfald.
- Gynnar både kontinuitet och förnyelse.
- Har hög legitimitet i kulturlivet.
- Har inneburit nya arbetsätt och professionell handläggning som får beröm av stödets användare.

Det finns också delar och effekter av systemet som behöver ses över. Förvaltningen lägger i utlåtandet förslag till åtgärder för att förbättra systemet på följande punkter:

- Förstärkt kommunikation kring fleråriga stöd, utvecklingsstöd och kriteriet Delaktighet.
- Utveckla personlig service gällande motiveringar och återkoppling.
- Fortsatt prioritering av stöd till mångfald och verksamheter i ytterstadsdelarna.
- Ge större möjlighet att växa för mindre och framgångsrika aktörer.
- Öka samarbetet inom kulturlivet.

Berit Svedberg
Kulturdirektör

Patrik Liljegren
Chef kulturstrategiska staben

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom kulturstrategiska staben.

Underlag för beslut

- Utvärdering av kulturstödet genomförd av undersöknings-företaget Sweco.
- Redovisning av enkät om kulturaktörers upplevelse av tre genomförda ”Öppna hus”, informationsmöten om kulturförvaltningens olika kulturstöd.
- Redovisning av bemötandeundersökning enligt den s.k. ”Mystery Visitor/Calling”-modellen.

Bakgrund

Inledning

I Stockholms stads budget 2015 fick kulturnämnden i uppdrag att göra en utvärdering av det kulturstödssystem som infördes 2012/2013 och som hade som mål att stimulera produktivitet, konstnärlig förnyelse och kvalitet. Uppdraget till det nya systemet löd:

”Översynen ska lämna förslag på hur aktiva stödformer snabbare kan hjälpa till att etablera nya initiativ, producenter, arrangörer eller projekt på Stockholms kulturarena. Särskild uppmärksamhet ska ägnas verksamheter som strävar efter att nå publikgrupper som är svagt företrädade i stadens kultur- och föreningsliv.”

I uppdraget 2011 till kulturnämnden ingick följande mål:

- Stadens kulturliv ska omfatta och nå ut till fler.
- Löpande utveckling av kvaliteterna inom konst-, kultur- och föreningsliv.
- Konst-, kultur- och föreningsliv ska spegla det flerkulturella och internationella Stockholm.
- Kulturens egenintäkter behöver förstärkas.
- Allt fler ska uppleva att Stockholm har ett rikt kulturliv.

Det förslag till system för kulturstöd som kulturförvaltningen utarbetade består av två stödområden, ett **kulturstöd** och ett

utvecklingsstöd. Systemet för kulturstöd ersatte de tre befintliga stödformerna verksamhetsstöd, projektstöd och ”Jalla”.

Arbetet med att utforma de nya stöden kom att bli transparent och i processen deltog över 400 personer från Stockholms kultur- och föreningsliv. En barnkulturvetare engagerades för en barnkonsekvensanalys där 150 barn och unga tillfrågades om hur de vill att staden fördelar medel till kultur.

De viktigaste förändringarna i det nya kulturstödssystemet var:

- Förstärkt fokus på kvalitet
- Förstärkt fokus på publik programverksamhet
- Möjlighet att söka för treårig programverksamhet och fler ansökningstillfällen
- Ett nytt utvecklingsstöd
- Flerkulturell programverksamhet ges högre prioritet
- Förstärkt referensgruppsarbete med ökad transparens och förändrat arbetssätt i beredningen av ansökningar

Motiv för ett förändrat kulturstöd

Det fanns starka kulturpolitiska skäl att förändra de tidigare formerna för kulturstöd. Det fria kulturlivet har genomgått stora förändringar sedan stöden utformades för mer än 30 år sedan. Produktions-, distributions- och arrangörsförhållanden har förändrats liksom olika konstformers plats och behov i stadens kulturliv. Stockholm har vuxit och blivit en mångkulturell metropol i Europa. Det tidigare systemet gav ett otillräckligt utrymme för nya aktörer på Stockholms kulturscen.

Systemet hade också fått kritik av stadens revisorer som 2006 och 2009 granskade kulturförvaltningens rutiner och arbetssätt för kultur- och integrationsstödet. Granskningen resulterade i ett antal anmärkningar som pekade på brister i utvärderingen av stödmottagare i förhållande till nämndens mål, rutiner och prioriteringar i beredning av stödet samt betonade vikten av ökad tydlighet, transparens och rättssäkerhet.

Revisorerna var i rapporten även kritiska till att ett stort antal verksamheter erhållit årligt verksamhetsstöd under lång tid. Mer än hälften av alla verksamhetsstödmottagare hade haft stöd i mer än tio år, i regel bland de högsta stödnivåerna. Förvaltningen delade revisorernas kritik mot avsaknaden av

flexibilitet inom verksamhetsstödet och att detta bidragit till begränsade möjligheter för nya aktörer, nya produktionsmodeller eller verksamheter med stark konstnärlig eller publik utveckling. Stödsystemet hade utvecklat en inlåsningseffekt som på flera områden motverkat stödets mål och syfte att nå en bred publik, prioritera barn och unga och lyfta fram kvalitet och nyskapande.

Arbetsprocessen

I arbetet med att ta fram de nya stödsystemen samarbetade kulturförvaltningen med representanter från Stockholms kultur- och föreningsliv. Dels genom en arbetsgrupp, som under våren 2011 arbetade processinriktat tillsammans med kulturstrategiska avdelningen med att formulera ett förslag till kulturstöd, dels med en referensgrupp som fick möjlighet att delge åsikter och erfarenheter i intervjuer. I maj och juni genomfördes workshops där stora delar av det fria kultur- och föreningslivet var inbjudna att kommentera en skiss på förslaget om stödsystem. Representanter från Kulturrådet och Stockholms läns landsting lämnade synpunkter på förslaget.

Sammantaget omfattade processen över 400 personer från kultur- och föreningslivet. 150 barn och unga tillfrågades om fördelningen av medel till kultur och skriftliga inspel från ett tjugotal verksamheter vävdes in i utformningen av förslaget.

Under våren framkom att delar av kultur- och föreningslivet tyckte att tiden för att komma med inspel på förslaget var för kort. I juni beslutades att processen skulle förlängas med en samrådsperiod under september månad. Under processen kom det in synpunkter på förslaget och på grundval av dessa gjorde förvaltningen ett flertal ändringar. Bland annat förstärktes kriterier som betonade värdet av långsiktighet för att motverka risken för projektifiering och som möjliggjorde stöd för att tillgängliggöra kulturarv. Synpunkterna bidrog även till att ansökningsdatumet anpassades och att referensgruppen tillsätts i ett nomineringsförfarande.

Implementeringen av de nya stöden

Kulturstödet och utvecklingsstödet ersatte de dåvarande tre befintliga stödformerna verksamhetsstöd, projektstöd och ”Jalla!”. Enligt nämndbeslutet skulle dock verksamhetsstödet fördelas även under 2012 enligt dåvarande riktlinjer. Det nya

stödsystemet blev således fullt implementerat från och med januari 2013.

Utvärderingen

Inledning

Kulturförvaltningens utvärdering av det nya kulturstödet står på tre ben. Först den rapport som undersökningsföretaget Sweco tagit fram för att belysa stödsystemets målpuppfyllelse, kulturförvaltningens nya arbetsmetoder samt kulturaktörernas attityd till stödet. Kulturförvaltningen har också själv genomfört en enkät till deltagarna i tre av de ”öppna hus” som förvaltningen arrangerar regelbundet för att informera om de olika stödformerna. En tredje studie utgörs av ”Mystery Visitor/Calling”, en undersökningsmetod som innebär att en påhittad aktör kontaktar kulturstödet handläggare för att testa bemötandet i termer av tillgänglighet, engagemang och sakkunskap.

Utvärdering av Öppet hus

Ett viktigt redskap i kommunikationen av de olika kulturstöden är de ”Öppna hus” som kulturförvaltningen ordnar inför varje ansökningsomgång, totalt ca 10 möten om året. De som söker stöd har då möjlighet att träffa handläggarna och ställa frågor inför sin ansökan, få respons om ett beslut eller information om stödformerna.

Kulturförvaltningen gjorde hösten 2014 en utvärdering av Öppet husverksamheten med hjälp av en enkät till och intervjuer med deltagarna på tre möten. Förvaltningen fick in 38 enkätsvar och hade 72 samtal om hur deltagarna upplevde den information som de fått. Vid bearbetningen av undersökningen delades deltagarna in i fyra kategorier beroende på verksamhetsområde och erfarenhet av att söka stöd. Samtalen handlade om hur den sökande upplevde kulturförvaltningens:

- Information om stöden
- Hjälp med ansökan under ”Öppet hus”
- Coachning

Svaren var överlag positiva. På enkätfrågan ”Jag fick ut det jag förväntade mig av dagens Öppet hus svarade 24 respondenter

”ja” och 12 ”delvis”. Endast en deltagare svarade ”nej”. En fråga om deltagarnas kunskaper om stödformerna efter Öppet hus fick motsvarande svar. En stor majoritet ansåg att de efter mötet hade bättre kunskap om bland annat stödformer, riktlinjer och ansökningstider.

Resultat av bemötandeundersökning enligt ”Mystery calling”-modellen

”Mystery Visitor/Calling” är en kvalitativ undersökningsmetod för att mäta bemötande. I en undersökning i november och december 2013 inom ramen för det förvaltningsövergripande bemötandeprojektet ”Kultur för alla”¹ ringde eller besökte tio okända personer (observatörer) kulturstrategiska stabens handläggare och ställde frågor om ansökningsrutiner och riktlinjer.

Sammanställningen av svaren visade att observatörerna överlag fått ett gott bemötande. När kontakt tagits via telefon har det i 80 procent av fallen tagit mindre än 30 sekunder innan någon svarat. I en bemötandevärdering upplevde alla att den svarande handläggaren varit antingen, glad, trevlig, vänlig eller intresserad (flera svarsalternativ var möjliga). På frågan: ”Får du hjälp med din fråga?” svarade 80 procent av observatörerna ”ja”, en lika stor andel som tyckte sig ha fått tillräcklig information för att komma vidare med sitt ärende.

På en sammanfattande fråga om det totala intrycket av samtalet uppgav 70 procent att de var mycket nöjda, 20 procent var nöjda och 10 procent mindre nöjd. Motsvarande resultat för hela kulturförvaltningen var 47, 36 respektive 17 procent.

Swecos utvärdering

Redan då det nya systemet beslutades planerade kulturförvaltningen för en utvärdering så snart relevanta data blivit tillgängliga. Kulturförvaltningen genomförde 2014 en upphandling av utvärderingsuppdraget vilken vanns av

¹ Finansierat av Europeiska socialfonden.

undersökningsföretaget Sweco. I uppdraget till Sweco ingick att besvara tre övergripande frågor:

1. *I vilken utsträckning möter resultatet av det nya stödet kulturnämndens syften med stödsystemet?*

I denna fråga ryms bland annat hur stödet har fördelats mellan olika konstområden och typer av aktörer, vilka geografiska effekter stödet har haft (var arrangeras kulturprogrammen) och i vilken utsträckning stödet riktats till prioriterade grupper.

2. *Bidrar förvaltningens förändrade arbetsmetoder till att aktörernas behov möts?*

Här tar utvärderingen upp användarperspektiv som aktörernas kännedom om de nya stöden, hur man upplever ansökningsförfarandet och de införda fasta kriterierna, information och stöd från kulturförvaltningens handläggare samt hur besluten motiveras.

3. *Vilken attityd har aktörerna till det nya stödet?*

Den tredje frågeställningen handlar om aktörernas attityder till stadens mål för kulturstödet och hur de uppfattar att stödsystemets utformning bidrar till att målen nås.

Metod

Tre metoder har använts för datainsamling: enkäter, intervjuer och statistiska analyser av verksamhetsdata.

Enkät

Enkäten skickades ut till ca 500 aktörer. Urvalet genomfördes obundet och slumpmässigt till både aktörer som beviljats stöd och aktörer som fått avslag på ansökningar om stöd. Enkäten besvarades av 313 personer, vilket motsvarar en svarsfrekvens på 64 procent.

Intervjuer

Intervjuer har genomförts med två olika grupper av aktörer: dels de som endast sökt och beviljats kulturstöd, dels aktörer som sökt och beviljats utvecklingsstöd. I den senare gruppen ingår aktörer som även sökt kulturstöd. Totalt har 11 aktörer i gruppen kulturstöd intervjuats och 10 aktörer i gruppen utvecklingsstöd.

Analys av verksamhetsdata

Sweco har analyserat verksamhetsdata med utgångspunkt i registrerade inkomna ansökningar, sökta belopp samt beslut.

Utifrån detta underlag har uppgifter tagits fram om antalet ansökningar, sökande aktörer och annan statistik för att beskriva hur stödet har fördelats mellan olika typer av aktörer och ge underlag för att bedöma om någon typ av aktör blivit gynnad eller missgynnad av stödet.

Resultat av utvärderingen

Inledning

Rapporten är en grundlig genomlysning av kultur- respektive utvecklingsstödet utifrån de frågeställningar som ligger i uppdraget. Den inledande sammanfattningen i tabellformat ingår i Sweco:s rapport. Under rubriken ”Kulturförvaltningens synpunkter och förslag” sammanfattar och kommenterar förvaltningen rapportens olika avsnitt samt lägger förslag om hur den ska komma till användning i det fortsatta utvecklingsarbetet med stödsystemet.

Övergripande mål	
Mål	Utfall
Att stadens kulturliv omfattar och når ut till fler	Målet är uppnått. Aktörerna uppger att de når fler målgrupper och att de har program på fler ställen.
Att kvaliteterna inom konst-, kultur- och föreningsliv löpande utvecklas	Kvaliteterna inom kulturlivet utvecklas enligt aktörerna, men det anses vara en utveckling som är oberoende av stadens stöd. 43 % av de aktörer som får stöd har sökt inom ett nytt område.
Att konst-, kultur- och föreningsliv speglar det flerkulturella och internationella Stockholm.	Målet är uppnått. En stor andel av de program som får stöd vänder sig till någon av de prioriterade målgrupperna.
Att kulturens finansiering/egenintäkter förstärks	Bedömning gjord av aktörernas upplevelse av utvecklingen: alla stöd stärker finansieringen, även om de upplevs vara för små. Några aktörer uppger att egenintäkterna förstärks, men det är endast ett fåtal.
Att fler upplever att Stockholm har ett rikt kulturliv.	Ej utvärderat: frågan bör ställas till medborgare och eventuellt till medborgare i kranskommuner liksom till turister.

Utformning av system och beredningsprocess	
Syfte	Resultat
Fler aktörer söker och fler aktörer får stöd	Syftet har uppnåtts. Ett stort antal – över 200 – har fått beviljat mindre stödbelopp samtidigt som ett mindre antal med fasta kostnader (aktörer med lokal) – 13 stycken – har beviljats belopp över 1 miljon kronor vardera.
Nya kulturformer lättare kan ta sig in	Syftet har uppnåtts. 409 aktörer har lämnat in ansökning om stöd inom nytt område. 157 av dessa beviljades.
Mindre kulturaktörer kan växa	Syftet har delvis uppnåtts. Underlagen ger inte en entydig bild. Det finns aktörer som anser att de har fått hjälp att växa, andra som anser att de inte har det.
Verksamheter kan planera långsiktigt och starta större utvecklingsprojekt, konstnärligt och verksamhetsmässigt	Syftet har delvis uppnåtts. Det finns verksamheter som tar upp att de kan planera långsiktigt. Dock har ett större antal än dessa inte uppfattat att det finns fleråriga stöd att söka.
Högre kvalitet på ansökningarna	Syftet uppnått. Handläggarna upplever att det är högre kvalitet.
Mer tillgängliga handläggare	Syftet är uppnått i viss grad, förbättring dock möjlig. Öppet hus bidrar till stor tillgänglighet, många aktörer har inte behov utöver detta; dock finns det en efterfrågan på större tillgänglighet per telefon
Kommunikationsmålen	
Mål	Utfall
Minimera inläsningseffekten	Aktörernas uppfattning är i stor utsträckning att systemet är mindre låst.
Stimulera till nya samarbetsformer	Intervjuresultat indikerar att målet inte har uppnåtts.
Ändra attityden till stödet	Generellt sett är attityden till stödets inriktning positiv. Aktörer som haft stöd tidigare tycker till viss del att det var bättre förut. Jämförelsedata saknas: Bedömning av förändring kan ske vid uppföljande mätning.
Öka kännedomen om stödet	Man har delvis lyckats. Ett stort antal aktörer som inte sökt stöd tidigare har nåtts. Alla delar av systemet är dock inte lika kända. Kännedomen om den nya stödformen utvecklingsstöd är lägre. Flest aktörer använder webben för att få information om stödet.
Öka kännedomen om att stödet delas ut i en rättvis process	Kännedomen är inte fullt utbredd. Det finns aktörer som uttrycker en misstro mot processen.

Sweco:s rekommendationer

Sweco:s rapport innehåller ett antal rekommendationer. Dit hör förbättringar av datakvaliteten för att underlätta uppföljningen av stödgivningen, utveckla informationen på webben, tydligare avslagsmotiveringar av beslut samt ett mer systematiskt arbete med att utveckla rutinerna kring ansökningar och uppföljning.

Kulturförvaltningen delar dessa bedömningar och kommer att fortsätta det kvalitetsarbete som inleddes vid implementeringen av det nya kulturstödet och som har stöd i utvärderingens analyser.

Kulturförvaltningens synpunkter och förslag

Inledning

Kulturförvaltningen har genom utvärderingen fått ett bra underlag för en fortsatt utveckling av de nya stödformer som infördes 2013. Förvaltningen ser att kulturstödet möter en hög förväntansnivå från ett aktivt och differentierat kulturliv med olika behov och synpunkter. Det finns en komplexitet av förväntningar hos systemets aktörer och svaren på Sweco:s enkät ger förvaltningen god vägledning i hur verksamheten bör utvecklas.

Många av rapportens slutsatser bekräftar det nya systemets fördelar jämfört med det tidigare och svarar därmed på den oro som uttrycktes mot systemet vid dess införande. Hit hör till exempel de positiva omdömena om införandet av e-tjänster och webbsidan, att de etablerade aktörerna behåller sin position i systemet samt att 32 aktörer för närvarande får treårigt stöd, ett tydligt tecken på att systemet fungerar för både kortsiktiga program och verksamheter med behov av en långsiktig planeringshorisont. Utvärderingen visar även att förvaltningens bedömning av konstnärlig kvalitet är en viktig uppgift som dessutom har ett starkt stöd bland de tillfrågade aktörerna.

Rapporten redovisar ett allmänt stort förtroende bland aktörerna för kulturförvaltningens handläggning. Sweco sammanfattar svaren från enkäten och intervjuerna med att: ” Intervjuerna speglar väl enkätresultaten. Förtroendet för förvaltningen och de bedömningar de gör är i allmänhet högt. I regel upplever de intervjuade aktörerna att förvaltningen har visat intresse för deras konst- och kulturuttryck.”

Rapporten redovisar även kritiska synpunkter på stödet, främst att några av kriterierna av somliga upplevs som mindre relevanta eller svåra att förhålla sig till i ansökan. Somliga respondenter anser också att det är krångligt och tidsödande att söka även om flertalet är nöjda med e-tjänsten som sådan.

Sammanfattande analys

Kulturförvaltningen bedömer att det nya stödsystemet enligt utvärderingen:

- Ger hög måluppfyllelse.
- Fungerar väl i det moderna kulturlivet och möter både kulturlivets och publikens mångfald.
- Gynnar både kontinuitet och förnyelse.
- Har hög legitimitet i kulturlivet.
- Har inneburit nya arbetssätt och professionell handläggning som får beröm av stödets användare.

Det finns också delar eller effekter av systemet som behöver ses över:

- Stödet har inte motsvarat förväntningarna på mer samarbeten inom kulturlivet.
- De etablerade aktörer som har kritik behöver mötas upp.
- Fleråriga stöd och utvecklingsstöd behöver en förstärkt kommunikation.
- Personlig service och återkoppling behöver utvecklas.

1. Utfallet av stödsystemet

I detta avsnitt redovisas resultat om i vilken utsträckning det nya stödsystemet möter kulturnämndens syften med stödet och om målen nås. Utgångspunkten är främst hur stödet fördelas mellan olika typer av aktörer och konstområden.

Positiva förändringar

Kulturförvaltningen bedömer att utfallet av stödsystemet i allt väsentligt är positivt. Nästan hälften av dem som sökte gjorde det för första gången vilket svarar mot målsättningen att få in nya aktörer i systemet. Film och konst som har varit svagt representerade i det tidigare stödet har flyttat fram sina positioner i det nya systemet. De nya riktlinjerna i kombination med ett ökat anslag har inneburit att både etablerade och nya aktörer fått ökat stöd samtidigt som det har skett en genremässig breddning och utjämning. Stödet har även bidragit till att stadens kulturliv når ut till fler områden och nya publikgrupper.

Fördelning mellan konstarterna

Enligt uppdraget så har utvärderingen tittat på hur det nya kulturstödet har fördelats mellan olika typer av aktörer. År 2013 inkom 1 136 ansökningar om kultur- eller utvecklingsstöd till kulturförvaltningen. Cirka 40 procent beviljades vilket måste betraktas som en hög andel. Antalet ansökningar varierar mellan konstområdena och scenkonsten står för över en tredjedel av totalen. ”Ord”² är den klart minsta gruppen och har samtidigt den klart högsta andelen beviljade ansökningar.

Resultatet kan förklaras av att enskilda ansökningar får stort genomslag när det statistiska underlaget är litet. Övriga skillnader som finns kan ha sin orsak i de olika områdenas strukturella förutsättningar som tillgång till lokaler eller publika förutsättningar. Kulturstöden har traditionellt gått till främst publika kulturyttringar gestaltade av konstnärliga kollektiv som teatrar, danskompanier och musikscener

Stärkt mångfaldsarbete

Rapporten visar att så många som 80 procent av aktörerna uppger att de har riktat arrangemang till någon nationell minoritetsgrupp. De flesta av de intervjuade aktörerna uppger att de arbetar för att stärka mångfalden på något sätt. Förvaltningen uppfattar att tillflödet av nya aktörer starkt förbättrat mångfalden i kulturstödet.

Skillnader i stödet till nya och etablerade aktörer

Av 907 ansökningar kommer 405 från nya aktörer och av dessa beviljades 403 eller 43 procent stöd. Som exempel kan nämnas att det tidigare kulturstödet³ 2011 hade totalt 723 ansökningar varav 294 beviljades (41 procent) medan motsvarande antal 2013⁴ låg på 1 113 respektive 425 (38 procent). Det är rimligt att anta att en majoritet av de 131 fler beviljade ansökningarna kommer från nya aktörer. Villkoren för nya aktörer har stärkts utan att det har skett på bekostnad av etablerade aktörer.

Kulturens etablering i staden

Utvärderingen pekar på en del skillnader när det gäller aktörernas etablering i stadsdelsområden och ger som exempel Kungsholmen (missgynnad) och Spånga-Tensta (gynnad). Förvaltningen ser detta som naturligt. De flesta scener finns på Norrmalm och Södermalm och det kommer att ta lång tid att

² Poesi, litteratur och debatt.

³ Stödformerna ”verksamhetsstöd”, ”projektstöd” och ”Jalla!”

⁴ Stödformerna ”kulturstöd” och ”utvecklingsstöd”

ändra på denna lokalstruktur. Att en relativt stor andel av stöden går till en ytterstadsdel svarar väl mot kulturstödet's mål att kulturen ska finnas i hela staden. Det är i det sammanhanget glädjande att 71 procent av aktörerna i enkäten uppger att de har nått en ny publik.

Hur stor andel sökta medel beviljas?

Rapporten noterar att en högre andel ansökningar beviljas till 100 procent för de aktörer som saknar lokal men att skillnaden försvinner om jämförelsen istället görs för ansökningar som beviljats till 75 procent. Det kan enligt förvaltningen förklaras med att det är de lokalhållande aktörerna som söker de stora stöden och att det då är svårt att få full utdelning på sin ansökan.

Förslag till åtgärder

- Ge större möjlighet att växa för mindre och framgångsrika aktörer.
- Fortsatt prioritering av stöd till mångfald och verksamheter i ytterstadsdelarna.

2. Det nya stödsystemet och kulturförvaltningens arbetssätt

Inledning

I detta avsnitt redovisas resultat som handlar om de förändrade arbetssätten och på vilket sätt de bidrar till syftena med det nya stödet.

Med det nya systemet har bland annat följande tjänster introducerats:

- Fleråriga stöd
- Nytt referensgruppsförfarande
- Ny E-tjänst ansökan
- Ny hemsida
- Öppet Hus
- Telefonjour sista dagen före ansökan
- Digitaliserad utbetalningsfunktion
- E-tjänst för redovisning och beslutsbrev (2015)

I det nya regelverket infördes ett antal förändringar, framför allt följande.

- Ansökningarna bedöms utifrån fem i förväg satta bedömningsgrunder.
- Kravnivån på bedömningen anpassades så att ansökningar om mindre belopp möter lägre krav
- Antalet ansökningstillfällen ökade till ca tio per år
- Ett treårigt stöd infördes
- En ny stödform – utvecklingsstöd – infördes

Som underlag för bedömningen av ansökningar finns fem bedömningsgrunder:

1. Konstnärlig kvalitet
2. Målgrupper och publik räckvidd
3. Delaktighet
4. Jämställdhet och flerkulturella perspektiv
5. Ekonomi och andra resurser

Ansökan

Ansökningarna hanteras via en e-tjänst som omfattar mallar och instruktioner för hur de ska fyllas i. Det är även möjligt att söka via pappersblankett vilket ca 15 procent av de sökande väljer att göra. Handläggningen av de inkomna ansökningarna görs så att två handläggare är insatta i varje ansökan. Detta arbetssätt är tänkt att ge högre kvalitet på beredningen av ansökningarna.

Referensgruppen

En viktig del i beredningsarbetet utgörs av en referensgrupp som har en rådgivande roll när det gäller ansökningar över 50 000 kronor. Gruppen, som utses av kulturnämnden efter ett nomineringsförfarande, består av tio personer med breda erfarenheter inom kulturområdet. Syftet med referensgruppen är att fördjupa analyserna av ansökningar, öka transparensen och att fler kompetenser bedömer varje ansökan.

Utvärderingens bedömning av system och förändrade arbetssätt

Utvärderingen konstaterar att de nya arbetssätt och rutiner som förvaltningen har tagit fram till stor del har genomförts.

E-tjänsten

Aktörerna upplever att stödsystemet och förvaltningens arbetssätt fungerar bra när det gäller hemsidan med information och e-tjänsten. Även hemsidan har utvecklats markant och blivit

ett viktigt komplement i ansökningsförfarandet med information om bland annat processen, formella villkor, bedömningsgrunder, tidigare beviljade stöd och referensgruppens roll.

Aktörernas övriga synpunkter

Enkäten visar i övrigt att de etablerade aktörerna är mer tveksamma till det nya kulturstödet än de som sökt för första gången 2012 och senare. Kunskapen om utvecklingsstödet är låg hos många och det finns ett visst missnöje med hur besluten motiveras. Flera uppger också att de har svårt att beskriva sin verksamhet och idé konstnärligt. Samtidigt uppger nästan alla att de upplever de fem huvudkriterierna som relevanta.

Fasta kriteriers relevans

Utvärderingen diskuterar också de fasta kriteriernas relevans, ser för- och nackdelar, men landar ändå i att ”i förväg uttalade kriterier för bedömning bidrar till transparens och legitimitet. Att ha kriterier bedöms vara bättre än att inte ha kriterier. I nästa led behövs dock en reflektion kring hur kriterierna tillämpas”.

Tillgängligheten till handläggare

När det gäller tillgängligheten till handläggare uppger framför allt flera etablerade aktörer att den har minskat jämfört med det nya systemet.

Behovet av kontakt med handläggarna varierar dock. Flera anser att de klarar sig med den information som finns i e-tjänsten och på hemsidan. Man är i regel nöjd, men tillgängligheten i telefon kan i vissa fall förbättras.

Lätt eller svårt att söka?

I enkäten fick aktörerna ta ställning till om det var enkelt eller svårt att ansöka om stöd. Av respondenterna svarade 63 procent att det var ”lätt” eller ”varken eller” medan 27 procent tyckte att det var ”ganska krångligt” och 7 procent ”mycket krångligt”. Variationerna mellan konstområdena är små. Enligt resultatet ligger den största svårigheten i att formulera en idé i förhållande till kriterierna.

Hälften av de svarande lägger upp till 10 timmar på en ansökan, en tredjedel lägger mer än 15 timmar. Resultaten visar att de som lagt ner mer tid i större utsträckning fått bifall på sina ansökningar.

Beslutsmotivering

Det finns hos flera respondenter ett missnöje med hur beslut motiveras vilket visar sig i ”nöjdhetsbarometerns” betyg: 2,17 av 5. Det gäller både avslag och beslut om att endast delar av sökt belopp beviljas.

Informationen om stödsystemet

Målen för kommunikationen är bland annat att öka kännedomen om stödet och att stimulera till nya samarbetsformer. De rutiner och kanaler som används är bland annat:

1. Hemsida där alla beslut om avslag och bifall publiceras
2. Broschyrer och informationsblad
3. E-postutskick
4. Facebook

Mätt mot kommunikationsmålen anser aktörerna att det nya systemet är mindre låst än tidigare. Den generella attityden till stödets inriktning är positiv även om aktörer som haft stöd tidigare är mer kritiska än de som är nya i systemet. Det finns en god kunskap om kulturstödet medan kännedomen om utvecklingsstödet är lägre. Förvaltningen bedömer att det senare förhållandet är naturligt. Det tar tid att kommunicera en ny stödform. Att så många som 409 nya aktörer har hittat till det nya systemet tyder på en god måluppfyllelse och att kommunikationen totalt sett har fungerat väl.

Systemets legitimitet och komplexitet

Förvaltningen noterar att systemet, trots enskilda invändningar i intervjuer och enkätsvar, har en stark legitimitet hos kulturlivets aktörer. Det gäller särskilt viktiga grundstenar som kriterier, rättvis bedömning, en kompetent referensgrupp, e-tjänsten samt att kraven ställs högre för höga stödbelopp.

Systemets ansökningskrav skiljer sig inte nämnvärt från de som gällde i det tidigare systemet. Att fylla i en ansökan om en miljon kronor krävde även då avsevärd tid liksom förmåga att se sin egen verksamhet utifrån kriterier och riktlinjer.

De enskilda invändningarna beträffande kulturförvaltningens tillgänglighet balanseras när man summerar intrycken i enkäten. På en nöjdhetskala mellan ett och fem svarar 3,68 att det var lätt att komma i kontakt med kulturförvaltningen och lika många att förvaltningen visat ett professionellt förhållningssätt i kontakten.

Förslag till åtgärder

Förbättra information och kommunikation om:

- Hur den sökande utifrån kriterierna kan formulera sin programverksamhet.
- Utvecklingsstödet.
- Möjligheten att söka flerårigt kulturstöd.

Samt:

- Se över och förenkla ansökningsformuläret.
- Förenkla och förtydliga informationen på e-tjänsten och hemsidan som är de kanaler de flesta använder.
- Utveckla återkopplingen på ansökningarna, särskilt de som får avslag.

3. Attityder till stödsystemet

Inledning

I Sweco:s tredje uppdrag ingick att kartlägga aktörernas attityder till stödsystemet. I rapporten redovisas aktörernas övergripande attityd till stödsystemet och höga värden (över 4,26 av 5) ges till följande parametrar:

- Det är positivt att det varje år finns många ansökningstillfällen
- Det är positivt att det finns möjlighet att söka stöd för flerårig programverksamhet
- Det är positivt att det finns möjlighet att söka stöd för temporär programverksamhet
- Det är positivt att en ansökan om högre belopp möter högre krav
- Många ansökningstillfällen per år bidrar till snabbare väg från idé till genomförande

En viktig del av systemet är de fem fasta kriterier som ligger till grund för bedömningen av ansökan. Aktörernas bedömning av kriterierna är överlag positiv, medelvärde är 3,79 på en femgradig skala. Det högsta värdet, 3,93, svarar på frågan om ”konstnärlig kvalitet är relevant för bedömning av ansökan om kulturstöd”. Inom områdena scen, ord och konst ligger värdet på över 4.

Utvärderingen visar att kulturlivet anser att kriteriet ”konstnärlig kvalitet” är det mest relevanta att bedöma i ansökningarna. Detta stämmer väl med att det kriteriet är det tyngst vägande i kulturstödssystemet. (diagram 12, sid 42).

I aktörernas öppna kommentarer till enkätens frågor diskuteras bland annat risken att de fasta kriterierna tvingar in planerade projekt och verksamheter i en kriteriestyrd mall och i vilken utsträckning aktörernas historik påverkar förvaltningens bedömning.

Det är positivt att rapporten kommer fram till att både historik och planerad verksamhet utgör underlag för bedömning av ansökan (diagram 14, sid 44). Till detta vill kulturförvaltningen lägga att kulturstödet är utformat så att man inte behöver ha höga värden på alla kriterier. Vissa ansökningar kan uppfylla få men i sitt sammanhang mycket angelägna kriterier och få stöd även om de är svagare i andra kriterier.

Kulturförvaltningen ser utvärderingens resultat som ett kvitto på att det nya stödsystemet har god förankring inom kulturlivet. Grundbultar i systemet som de fasta kriterierna, möjligheten att söka flerårigt stöd och utvecklingsstöd, många ansökningstillfällen per år samt en blankettmall med fasta rubriker får höga värden i enkäten. De tveksamheter som framförs handlar främst om olika kriteriers relevans och osäkerhet om förvaltningens viktning mellan planerad verksamhet och historik.

Förvaltningens samlade förslag till åtgärder:

- Förstärkt kommunikation kring fleråriga stöd, utvecklingsstöd och kriteriet Delaktighet.
- Utveckla personlig service gällande motiveringar och återkoppling.
- Fortsatt prioritering av stöd till mångfald och verksamheter i ytterstadsdelarna.
- Ge större möjlighet att växa för mindre och framgångsrika aktörer.
- Öka samarbetet inom kulturlivet.

SLUT

Bilagor

Bilaga 1: Sweco:s rapport ”Utvärdering av Stockholms stads kulturstöd”.

Bilaga 2: Uppdragsbeskrivning.

Bilaga 3: Tjänsteutlåtande: Förslag till nytt kulturstöd antaget av kulturnämnden den 8 november 2011.

Bilaga 4: Tjänsteutlåtandets bilagor 1 – 6 med riktlinjer och villkor samt dokumentation av samrådsprocessen med kulturlivet.